

Dyslexieprotocol

Het Rhedens Dieren

2024 – 2027

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
DYSLEXIE.....	4
Definitie van dyslexie.....	4
Kenmerken van dyslectische kinderen	4
DYSLEXIEBELEID VAN DE SCHOOL	5
Signalering van dyslexie	5
Faciliteiten en verantwoordelijkheden bij dyslexie	5
Afspraken met betrekking tot de beoordeling toetsing.....	7
Ontheffingsregeling in verband met dyslexie	8
Regelingen met betrekking tot het examen	11
Veel gestelde vragen over dyslexie	13
Bijlage 1: dyslexiepas.....	16
Bijlage 2: nuttige sites.....	17

INLEIDING

De afgelopen jaren is de aandacht voor dyslectische leerlingen enorm toegenomen. Vooral voor deze leerlingen is er een begeleidingssysteem opgezet, waarmee ze beter in staat worden geacht met hun handicap te leren omgaan. Dyslectische problemen komen steeds meer voor in een maatschappij die veel informatie ter verwerking aanbiedt en waarbij minder waarde wordt gehecht aan nadenken en reflectie. De school doet daar als onderdeel van de maatschappij aan mee. Dyslexie is geen modieus, maar wel een modern leerprobleem, dat aangeeft dat er grenzen zijn aan de snelheid van het menselijk opnamevermogen.

De school hanteert de uitgangspunten van het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, uitgegeven door de KPC Groep 's-Hertogenbosch. Het voorliggende protocol is specifiek voor onze school geschreven en bevat ons beleid ten aanzien van dyslexie.

Hoewel is gestreefd naar volledigheid, is het in de praktijk mogelijk dat er situaties zijn waarin het protocol niet voorziet. In die gevallen zal de schoolleiding overleg voeren om te komen tot passende oplossingen.

Het dyslexieprotocol is voor Het Rhedens Dieren.

DYSLEXIE

Definitie van dyslexie

De Stichting Dyslexie Nederland (SDN) definieert dyslexie als “een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen in de automatisering van de woordidentificatie (lezen) en/of schriftbeeldvorming (spellen)”.

Er is sprake van ‘hardnekkige problemen’, als het niveau van lezen en spellen, gemeten volgens criteria van snelheid en nauwkeurigheid, aantoonbaar achterligt op het gewenste niveau, én deskundige hulp niet, of in onvoldoende mate, de gewenste verbeteringen oplevert.

Kenmerken van dyslectische kinderen

In de dagelijkse praktijk vertonen dyslectische kinderen veelal dezelfde kenmerken. Sommige hiervan liggen voor de hand, omdat ze een regelrecht gevolg zijn van de gebrekkige, niet automatische omzetting van letters in klanken en, omgekeerd, van klanken in letters. Andere zijn een gevolg van een niet zo snelle schakeling van het horen van taal naar het begrijpen ervan.

Tot de primaire kenmerken van dyslexie horen o.m.:

- trager lezen dan kinderen van gelijke leeftijd en een gelijk aantal maanden leesonderwijs;
- maken van meer (spel)fouten in vergelijking tot leeftijd- en ontwikkelingsgenoten;
- afwisselend correct en incorrect schrijven (soms in één zin) van dezelfde woorden.

Tot de secundaire kenmerken van dyslexie horen o.m.:

- woordvindingproblemen: het vergeten van en het moeite hebben met het leren van namen van mensen, voorwerpen en woorden die abstracties aanduiden, zoals de namen van kleuren;
- problemen met de ordening in de tijd;
- problemen met de inprenting en met het opslaan van talig materiaal in het middellangetermijngeheugen en het langetermijngeheugen;
- problemen met het vlot, in volledige en grammaticaal juiste zinnen, vormgeven aan gedachten, zowel schriftelijk als mondeling.

Vaak vertonen dyslectische leerlingen niet al deze kenmerken en ook niet altijd in dezelfde mate.

DYSLEXIEBELEID VAN DE SCHOOL

Signalering van dyslexie

Signalering van dyslexie voorafgaand aan inschrijving op Het Rhedens.

Als bij een leerling dyslexie gesignaleerd is voorafgaand aan de inschrijving op Het Rhedens vraagt de school aan de ouders om het onderzoeksrapport met de daaraan gekoppelde dyslexieverklaring af te geven aan de coach van de leerling. Deze verklaring wordt gekoppeld aan ons digitaal leerlingvolgsysteem.

Aan het begin van het schooljaar worden de ouders van de nieuwe dyslectische leerlingen uitgenodigd door de dyslexiecoach voor een informatie bijeenkomst. Tijdens de bijeenkomst worden ouders geïnformeerd over het dyslexiebeleid. Voor de leerlingen worden twee bijeenkomsten georganiseerd aan het begin van het schooljaar. De dyslexiecoach geeft uitleg over het dyslexiebeleid, de ondersteuning die bij ons op school wordt aangeboden en de leerlingen krijgen uitleg en oefenen met TextAid, een onlineprogramma dat helpt bij het lezen, maken en bestuderen van teksten. Tevens krijgt de leerling een dyslexiepas. Op de pas staat vermeld dat de leerling recht heeft op extra tijd bij toetsen en eventueel gebruik van TextAid. De pas is persoonlijk en geldt voor de tijd dat de leerling onderwijs volgt op Het Rhedens.

Signalering van dyslexie na inschrijving op Het Rhedens

Er vindt geen screening meer plaats. Wij volgen hierbij de landelijke ontwikkelingen. Uit recent onderzoek blijkt dat de oplossing van de veelheid aan lees- en spellingsproblemen meer ligt in de preventieve en remediërende aanpak op school dan vanuit de faciliterende en compenserende aanpak door afgifte van een verklaring.

Faciliteiten en verantwoordelijkheden bij dyslexie

Hieronder wordt aangegeven welke faciliteiten de school biedt in geval van dyslexie.

De coach:

... zorgt dat een kopie van de dyslexieverklaring van de leerling die bij ons zijn/haar schoolopleiding start, afgegeven wordt bij de administratie.

De dyslexiecoach:

... organiseert in de eerste weken met alle dyslectische leerlingen uit het eerste leerjaar twee informatie bijeenkomsten.

... zorgt dat alle dyslectische leerlingen uitleg hebben gekregen over het hulpprogramma TextAid

... zorgt voor de dyslexiepasjes.

... begeleidt leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De begeleiding is afgestemd op de hulpvraag van de leerling. De ondersteuning is tijdelijk en gericht op het vergroten van de zelfstandigheid. Dyslectische leerlingen kunnen van deze extra ondersteuning gebruik maken gedurende hun schoolcarrière.

docenten:

- ... letten bij het gebruik van het digitale bord op structuur en duidelijkheid;
- ... dicteren zo min mogelijk aantekeningen, maar leveren deze bij voorkeur geschreven aan en/of plaatsen deze als document in de ELO en/of Classroom;
- ... plaatsen huiswerk in magister. Het huiswerk is voor zowel de leerling als de ouders zichtbaar;
- ... leveren toetsmateriaal zoveel mogelijk aan in het lettertype Arial, grootte 12 punten;
- ... houden rekening houden met de regelafstand, bij voorkeur regelafstand 1,15 of zelfs 1,5;
- ... zetten zo mogelijk bij toetsen 2 witregels tussen iedere vraag;
- ... indien de leerling de toets digitaal wil maken en voorgelezen wil krijgen, zorgt de docent dat de toets klaarstaat op de Chromebook. Met behulp van de online tool Textaid wordt de toets voorgelezen;
- ... ontzien dyslectische leerlingen zoveel mogelijk bij het onvoorbereid, hardop lezen van lesstof;
- ... trachten de toets zo samen te stellen, dat de duur van de toets 40 minuten is;
- ... geven dyslectische leerlingen bij schriftelijke toetsen meer tijd om de toets af te maken (20%).

Leerlingen:

... hebben recht op die faciliteiten die op de dyslexiepas/faciliteitenpas staan vermeld. Leerlingen die van mening zijn dat deze faciliteiten niet of onvoldoende worden verleend, of dat het dyslexieprotocol niet of onvoldoende wordt nageleefd, bespreken dit met de betreffende docent of de coach of, indien nodig, vervolgens met de dyslexiecoach.

... volgen de aanwijzingen van de dyslexiecoach zo goed mogelijk op, gebruiken de gekozen hulpmiddelen zo goed en zo consequent mogelijk en geven zich de tijd en de moeite om de gevraagde prestaties te leveren.

Ouders:

In de dyslexieverklaring staan aanwijzingen voor ouders voor specifieke hulp aan hun kind.

Ouders die van mening zijn dat het dyslexieprotocol niet of onvoldoende wordt nageleefd, bespreken dit met de betreffende docent of de mentor, of, indien nodig, vervolgens met de dyslexiecoach.

Op de *locatie Dieren* wordt remediërende individuele hulp geboden. De dyslexiecoach en de ouders houden contact over de begeleiding en werken hierbij samen. De adviezen van de dyslexiecoach worden met de ouders besproken en de ouders ondersteunen bij het realiseren van deze adviezen.

De ouders zorgen voor een rustige studieomgeving voor hun kind en zien erop toe dat het kind voldoende tijd aan het werk voor school besteedt. Vaak zal het kind meer tijd nodig hebben dan leeftijd- en ontwikkelingsgenoten.

Materialen

Al onze leerlingen hebben een Chromebook. De school heeft een schoollicentie voor TextAid aangeschaft waardoor elke leerling een voorleestool heeft.

TextAid biedt de mogelijkheid om ook de lesmethodes voor te lezen. De digitale boeken kunnen besteld worden bij Dedicon (www.dedicon.nl) De school vergoedt de digitale versie van de lesboeken.

Diverse hulpmiddelen worden uitgeleend bij de plaatselijke bibliotheek.

Afspraken met betrekking tot de beoordeling toetsing

Het is voor leerlingen met dyslexie belangrijk dat het rustig is tijdens het maken van een toets, omdat het lezen veel vraagt van de aandachtcapaciteit. Leerlingen met dyslexie moeten ook de mogelijkheid krijgen langer door te werken, omdat ze gemiddeld meer tijd nodig hebben dan andere leerlingen. Bovendien kunnen de dyslectische leerlingen gebruik maken van auditieve ondersteuning voor het maken van de toets. Voor de leerlingen die hiervan gebruik willen maken, biedt de school de mogelijkheid om de toetsen met het programma TextAid te maken. Deze faciliteiten (extra tijd en auditieve ondersteuning) staan genoemd op de faciliteitenpas.

Spelling en zwakke formuleringen mogen volgens het protocol op geen enkele wijze de beoordeling beïnvloeden als ze géén onderdeel van de toets zijn. Als spelling en/of formulering wél onderdeel van de leerstof is, moet de beoordeling of becijfering van spelfouten worden aangepast.

Een leerling die de toets digitaal maakt mag de spellingcontrole gebruiken. Maakt de leerling de toets op papier dan wordt bij het nakijken van de toets rekening gehouden met de verbeteringen die de spellingcontrole aan zou hebben gegeven.

Ontheffingsregeling in verband met dyslexie

In een beperkt aantal gevallen kan de school, op basis van artikel 26e lid 4 van het Inrichtingsbesluit WVO (Wet op het Voortgezet Onderwijs) in verband met dyslexie, ontheffing verlenen voor de tweede moderne taal, d.w.z. voor Frans of Duits.

Over de toepassing van deze regeling is de volgende afspraak gemaakt:

“In principe komen voor deze regeling leerlingen in aanmerking met een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal of taalontwikkeling. Een dyslexieverklaring alleen is niet voldoende, er moet meer aan de hand zijn. De stoornis moet een dusdanige invloed hebben dat ze een succesvolle afronding in de weg staat. Voorwaarde blijft dat de leerling die het betreft in staat wordt geacht een diploma te behalen.”

Leerlingen die menen in aanmerking te komen voor deze ontheffing richten een schriftelijk en gemotiveerd verzoek daartoe aan de toetsingscommissie van Het Rhedens. Dit verzoek gaat vergezeld van een onafhankelijke deskundigenverklaring waarin duidelijk wordt dat de stoornis van de leerling een negatief effect heeft op het leren van een taal.

De toetsingscommissie, bestaande uit de afdelingsdirecteur, de coördinator en de decaan, laat zich adviseren door de mentor, de docentenvergadering en een begeleider (orthopedagoog, RT-er, zorgcoördinator). Op basis van het schriftelijk verzoek, de deskundigenverklaring en het advies, beslist de toetsingscommissie over een mogelijke ontheffing. Leerlingen die een ontheffing van de tweede moderne vreemde taal krijgen, vullen de weggevallen studielasturen op met een ander vak.

Vrijstellingen in de onderbouw

Nederlands en Engels

Artikel 11d van de WVO biedt ruimte om in individuele gevallen ontheffing te verlenen voor onderdelen van de kerndoelen. Dit maakt in principe ontheffing voor onderdelen van de vakken Nederlands en Engels mogelijk bij leerlingen die door hun dyslexie ernstig beperkt zijn. De wet (artikelen 11a en 11c, WVO) legt echter sterk de nadruk op de mogelijkheden voor doorstroming van de leerling. Aangezien de vakken Nederlands en Engels in alle profielen verplichte vakken zijn, zullen er in de praktijk zeer zwaarwegende redenen moeten zijn om ontheffing voor onderdelen van de kerndoelen te verlenen. De afweging tot ontheffing voor onderdelen van de kerndoelen wordt per individueel geval gemaakt door het bevoegd gezag van de school. Let wel, er zijn geen ontheffingsmogelijkheden voor de vakken Nederlands en Engels bij het eindexamen! (zie: eindexamenbesluit).

Frans en Duits

De mogelijkheden om ontheffing te verlenen voor de tweede moderne vreemde taal verschillen per schoolsoort, leerjaar of leerweg (vmbo).

College bl/kl (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 22):

- Voor de basisberoepsgerichte leerweg geldt dat vrijstelling voor Duits mogelijk is.
- Voor de kaderberoepsgerichte leerweg geldt dat vrijstelling voor Duits niet mogelijk is voor dyslectische leerlingen. Wel kan de school in de eerste twee leerjaren zelf invulling geven aan het onderwijs in de tweede moderne vreemde taal, omdat er, met uitzondering van Engels,

geen kerndoelen zijn voor de moderne vreemde talen. De school moet hierbij wel rekening houden met de doorstroommogelijkheden van de leerling.

College Mavo (*Inrichtingsbesluit WVO, artikel 22*):

- In het eerste leerjaar zijn Frans en Duits als moderne taal verplicht. Vrijstelling in de onderbouw voor Frans of Duits is mogelijk voor dyslectische leerlingen, zie 'ontheffingsregeling in verband met dyslexie'. Leerlingen die een ontheffing van de tweede moderne vreemde taal krijgen, vullen de weggevallen studielasturen op met een ander vak.
- Vrijstelling voor Frans én Duits is niet mogelijk voor dyslectische leerlingen. Wel kan de school in de eerste twee leerjaren zelf invulling geven aan het onderwijs in de tweede moderne vreemde taal, omdat er, met uitzondering van Engels, geen kerndoelen zijn voor de moderne vreemde talen. De school moet hierbij wel rekening houden met de doorstroommogelijkheden van de leerling.

Academie in de eerste drie leerjaren (*Inrichtingsbesluit WVO, artikel 21*)

- In de eerste drie leerjaren van de academie (havo en VWO) zijn zowel Frans als Duits verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan dyslectische leerlingen. Wel kan de school in de eerste drie leerjaren zelf invulling geven aan het onderwijs in de tweede moderne vreemde taal, omdat er, met uitzondering van Engels, geen kerndoelen zijn voor moderne vreemde talen

Vrijstellingen in de bovenbouw

Bovenbouw college bl/kl (*Inrichtingsbesluit WVO, artikel 26n*)

In de bovenbouw van het vmbo zijn er weinig mogelijkheden tot ontheffingen geregeld, omdat er in de verschillende sectoren veel keuzevrijheid is; het probleem kan meestal worden omzeild door een vak eenvoudigweg niet te kiezen. De ontheffingsmogelijkheden concentreren zich daarom op de sector economie. Leerlingen die in de eerste twee leerjaren ontheffing hebben gehad voor Duits kunnen in die sector ontheffing krijgen voor Duits, en in plaats daarvan kiezen voor wiskunde. Deze bepaling geldt ook voor leerlingen die onderwijs gaan volgen in de basisberoepsgerichte leerweg.

Bovenbouw college mavo

In de bovenbouw van het vmbo zijn er weinig mogelijkheden tot ontheffingen geregeld, omdat er in de verschillende sectoren veel keuzevrijheid is; het probleem kan meestal worden omzeild door een vak eenvoudigweg niet te kiezen. Nederlands en Engels zijn verplichte vakken.

Bovenbouw academie havo

In de bovenbouw van het havo zijn er geen mogelijkheden tot ontheffingen geregeld, omdat er in de verschillende profielen veel keuzevrijheid is; het probleem kan worden omzeild door een profiel te kiezen waarbij alleen Engels als verplicht vak wordt aangeboden.

Bovenbouw academie vwo

Vwo leerlingen die dyslectisch zijn en een dyslexieverklaring hebben of een andere moedertaal hebben dan de Nederlandse (of de Friese), mogen de tweede moderne vreemde taal (Frans of Duits) vervangen door een van onderstaande examenvakken.

	N&T	N&G	E&M	C&M
Vrijstelling 2 ^e MVT	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	Vrijstelling
	Economie	Natuurkunde	M&O	Uitgesloten
	NLT	NLT		

Regelingen met betrekking tot het examen

De mogelijkheid om aangepast examen te doen voor leerlingen met een beperking is vastgelegd in **Artikel 55 Eindexamenbesluit**. De examencoördinator moet de benodigde aanpassingen officieel *vóór 1 november* van het jaar ervoor aanvragen.

Op grond van artikel 55 mag de directeur bepalen óf een leerling aangepast examen mag doen en op welke wijze. Aanpassingen gelden zowel voor de schoolexamens als voor het centraal examen en moeten door de school gemeld worden aan de inspectie. Leerlingen met dyslexie hebben standaard recht op verlenging van de examentijd met 30 minuten.

Andere aanpassingen en hulpmiddelen zijn alleen mogelijk, als deze vermeld staan in het deskundigenrapport dat bij de dyslexieverklaring hoort. Ook moet de leerling op school al geruime tijd met de hulpmiddelen hebben gewerkt.

Kandidaten met dyslexie krijgen een examen dat precies gelijk is aan dat van de andere kandidaten. Ook de beoordeling, bijvoorbeeld van spelling, is precies hetzelfde als bij alle andere kandidaten. Het examen voor talen bestaat voor 10-20% uit spelling, dus alleen op spelling kan een kandidaat met dyslexie nooit zakken. De directeur van de school kan er dus niet voor kiezen om normen te versoepelen of onderdelen van het examen weg te laten. Kortom: de *inhoud* blijft hetzelfde, alleen de *vorm* kan aangepast worden.

Regeling Toegestane Hulpmiddelen

Bij het centraal examen kunnen leerlingen gebruikmaken van hulpmiddelen als een woordenboek of rekenmachine. Deze hulpmiddelen zijn vastgelegd in de Regeling Toegestane Hulpmiddelen. De hulpmiddelen gelden voor *álle* leerlingen. Voor leerlingen met dyslexie kan van belang zijn dat:

- Spelfouten bij Nederlands voor iedereen meetellen, ook voor leerlingen met dyslexie.
- Bij de schriftelijke examens alle leerlingen een computer met spellingscontrole mogen gebruiken als schrijfgerei, mits de school dit toestaat. De school kan dit ook alleen toestaan voor bijvoorbeeld leerlingen met dyslexie. Elektronische woordenboeken zijn *niet* toegestaan.
- Vanaf examenjaar 2012 gelden er aangescherpte exameneisen en worden de 'Regeling Toegestane Hulpmiddelen voor de centrale examens voor vwo, havo en vmbo' en de regeling die het rooster van de centrale examens vastlegt, samengevoegd in de regeling 'Rooster en toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens van de eindexamens en de staatsexamens vwo, havo en vmbo in 2012'. Deze regeling is te vinden op **www.examenblad.nl**

Examenmededelingen

Het CEVO (Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven vwo, havo, vmbo) geeft jaarlijks de september- en maartmededeling uit met richtlijnen over de examens, waaronder het gebruik van hulpmiddelen bij dyslexie.

In de **Septembermededeling** staan richtlijnen over de vorm waarin de school het examen kan aanbieden aan leerlingen met dyslexie. Genoemd worden: grootschrift, examenopgaven in gesproken vorm of als tekstbestand en het gebruik van de computer als hulpmiddel bij schrijven en spellen.

In de **Maartmededeling** staat aanvullende informatie voor scholen over de beoordeling van spelling bij Nederlands en Engels en het gebruik van woordenboeken. Ook hierin wordt de computer met spellingcontrole aangehaald als een toegestaan hulpmiddel voor eindexamenkandidaten met dyslexie.

Veel gestelde vragen over dyslexie

Welke faciliteiten biedt Het Rhedens Dieren aan leerlingen met dyslexie?

- Extra tijd bij proefwerken en examens.
- Toetsen met een duidelijke lay-out en in lettertype arial 12 (dit is het lettertype dat gebruikt wordt bij de examens).
- Het gebruik van TextAid.
- Aangepaste beoordeling van toetsen.
- Dyslexiepas, waarop de afgesproken voorzieningen staan vermeld.
- Begeleiding van leerlingen.
- Ouders dienen er zorg voor te dragen dat een kopie van de dyslexieverklaring op school aanwezig is. Alleen dan kunnen leerlingen gebruik maken van de faciliteiten.

Kijk voor meer informatie op pagina 5 van dit protocol dyslexie, bij [faciliteiten en verantwoordelijkheden](#).

Met welk hulpprogramma werkt Het Rhedens Dieren?

Alle leerlingen werken met een Chromebook waarop de extensie TextAid geïnstalleerd is. Dit biedt leerlingen de mogelijkheid om alles voorgelezen te krijgen.

Kan de leerling met digitale boeken werken in de klas?

Ja, de leerlingen hebben een Chromebook en de meeste schoolboeken kunnen digitaal besteld worden.

Waar kan ik deze boeken bestellen?

U kunt deze boeken bij Dedicon bestellen als u naar de site www.dedicon.nl gaat. U vindt aangepast lesmateriaal. Toegankelijk lesmateriaal is er in vele vormen. Van braille en audioboeken (DAISY) tot vergrotingen, voelbare tekeningen en digitale bestanden voor dyslexiesoftware (ClaroRead, L2S, Sprint). Dedicon heeft veel aangepaste methodes op voorraad.

Worden deze boeken vergoed?

Ja, de school vergoedt ook de digitale uitvoeringen van de lesmethodes.

Zijn er richtlijnen voor het beoordelen van werk van leerlingen met dyslexie?

Dit verschilt per sectie. Spellingfouten voor leerlingen met dyslexie wegen minder zwaar bij een toets en het gebruik van een laptop met spellingcorrector wordt toegestaan bij het maken van toetsen. De leerling mag gebruikmaken van de online tool TextAid.

Is het mogelijk om een taal te laten vallen?

Nederlands en Engels zijn in ons land verplichte vakken, waarin iedere leerling eindexamen moet doen. Ook het volgen van de moderne vreemde talen (Duits en Frans) is verplicht voor leerlingen met dyslexie.

Heeft mijn kind recht op voorzieningen bij toetsen en examens?

De school is in het kader van de Wet gelijke behandeling verplicht om voorzieningen voor leerlingen met dyslexie toe te staan. De school heeft een schoollicentie voor TextAid aangeschaft. De leerling kan met dit programma examens doen.

Heeft mijn kind recht op verlenging van examentijd?

Voor een leerling met dyslexie kunnen de examencondities aangepast worden op grond van een rapport van een deskundige, waarin is aangegeven welke maatregelen nodig zijn. Deze aanpassingen betreffen zowel het schoolexamen als het centraal eindexamen.

Afhankelijk van de mate, de ernst en het soort dyslexie komen de volgende maatregelen voor:

- verlenging van de examentijd (voor het CSE hoogstens 30 minuten)
- auditieve ondersteuning
- ICT-ondersteuning

Veel eindexamenleerlingen met dyslexie mogen van hun school bij het examen gebruik maken van aanpassingen. Op grond van artikel 55 van het eindexamenbesluit bepaalt de directeur van de school welke leerlingen het examen op een aangepaste wijze mogen maken en meldt hij dit bij de inspectie. Dit betreffen aanpassingen die beschreven zijn in het advies dat de dyslexiedeskundige opstelt bij de dyslexieverklaring.

Kijk voor meer informatie bij [Aangepast eindexamen voor leerlingen met dyslexie](#).

Mag de corrector bij het vak Nederlands op het eindexamen bij leerlingen met dyslexie soepeler omgaan met de aftrek van punten gereserveerd voor spelling?

Nee, dat mag niet. Er is een beperkte puntenaftrek gereserveerd voor spelfouten en die geldt voor alle kandidaten, ook degenen met dyslexie. Hetzelfde geldt voor rekenfouten voor leerlingen met dyscalculie.

Wanneer worden de nieuwe uitslagbepalingen van kracht?

Meer informatie over de uitslagbepalingen en de aangescherpte eindexameneisen voor de examens van vwo, havo en vmbo is te vinden op [Examenblad](#).

Mag een leerling een computer met spellingscontrole gebruiken bij het examen?

Ja, de leerling mag een computer met spellingcontrole gebruiken. Dit recht geldt voor *alle* eindexamenkandidaten, dus ook voor leerlingen zonder dyslexie. De woordenboekfunctie en de toegang tot internet mogen niet gebruikt worden. Met een digitaal woordenboek kunnen leerlingen veel sneller opzoeken, waardoor er een oneigenlijk voordeel ontstaat.

Kunnen leerlingen in het vmbo vrijstelling krijgen voor de tweede moderne vreemde taal?

Nee, vrijstelling voor Frans én Duits is niet mogelijk.

Kunnen leerlingen in het havo/vwo vrijstelling krijgen voor de moderne vreemde talen?

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo zijn zowel Frans als Duits verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan dyslectische leerlingen.

Kan een leerling met dyslexie vrijstelling krijgen voor Nederlands of Engels?

Nee, vrijstelling voor Nederlands of Engels is niet mogelijk. Nederlands en Engels zijn verplichte vakken voor alle leerlingen. Nederlands en Engels zijn verplichte eindexamenvakken. Voor exameneisen kan geen ontheffing worden verleend.

Bijlage 1: dyslexiepas

Voorkant:

Dyslexiepas

Naam: xxxxxxxxxxxx

Faciliteiten

0 extra tijd of vermindering vragen

0 rekening houden met spellingfouten

3

Achterkant:

Dyslexiepas

0 toets digitaal maken met TextAid

Bijlage 2: nuttige sites

www.werkenmetdyslexie.nl	Onder kopje 'dyslexie en onderwijs'.
www.quizlet.com	Leren met kaarten, spellen en meer.
www.textaid-dyslexiesoftware.nl	Dé online dyslexietool voor het lezen, maken en studeren van tekst.
www.lexima.nl	Deze site geeft informatie over hulpmiddelen en bestellen van hulpmiddelen.
www.dedicon.nl	Een site voor het bestellen van digitale schoolboeken voor dyslexiesoftware.
www.steunpuntdyslexie.nl	Het Steunpunt geeft uitgebreide informatie over de kenmerken, oorzaken en gevolgen van dyslexie en over dyslexie op school en thuis.
www.balansdigitaal.nl	Balans is een landelijke vereniging voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag, waaronder dyslexie.
www.wrts.nl	Wrts is een online overhoorprogramma.
www.kpcgroep.nl	Mogelijkheid tot downloaden van het Protocol Dyslexie VO.
www.dyslexie-en-vt.eu	Website over dyslexie en het leren van moderne vreemde talen
